

підприємств становлять значну наукову цінність подальшого їх дослідження.

Джерела інформації:

1. Скалюк Р. В. Концепції фінансового результату діяльності промислового підприємства: міжнародна практика та вітчизняні реалії / Р. В. Скалюк // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 3 (28). – С. 18–25.

2. Волошан І. Г. Методична складова організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства / І. Г. Волошан // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. - 2014. - Вип. 46. - С. 152-157.

Н. М. Гаркуша, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

АНАЛІЗ ВИТРАТ ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У сучасних ринкових умовах господарювання, які характеризуються ризиком і невизначеністю, ефективне управління діяльністю вітчизняних підприємств, зокрема підприємств роздрібною торгівлі, все більшою мірою залежить від рівня інформаційного забезпечення їх окремих підрозділів і служб. Підприємства мають гостру потребу в оперативній економічній і фінансовій інформації, що допомагає оптимізувати витрати і фінансові результати, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Інформація, що необхідна для оперативного управління підприємством, міститься в системі управлінського обліку, який вважають одним із основних і перспективних напрямлень бухгалтерської практики. Відомо, що основною перевагою такої інформації є її релевантність – можливість вплинути на прийняття рішення. Сутність релевантності інформації відображає можливість ефективного її використання.

Оскільки основою управлінського обліку є збір інформації про витрати підприємства, релевантна інформація необхідна для прогнозування величини і поведінки майбутніх витрат.

Як показує практика, нажаль, рішення стосовно витрат, що приймаються керівництвом дуже часто не обґрунтовуються

відповідними розрахунками і їх аналізом, а як правило, носять інтуїтивний характер. На нашу думку, на підприємствах роздрібно торгівлі основним джерелом релевантної інформації для управління витратами є аналіз відхилень фактичних витрат від їх нормативних (планових) значень, які розраховуються окремо за кожним центром відповідальності (секція, відділ, торгова точка) й елементом витрат.

Аналізом відхилень вважається процес обчислення різниці і визначення причин між фактичними і нормативними значеннями витрат. При цьому аналізують лише відхилення, що перевищують встановлену підприємством межу. Під нормативними витратами підприємства роздрібно торгівлі ми розуміємо планований рівень витрат, який показує, якими мають бути витрати з урахуванням дотримання технології торговельного процесу, реалізації товарів і обслуговування покупців. Отже, якщо фактичні витрати є вищими за нормативні, то таке відхилення вважається несприятливим, інакше відхилення буде сприятливим. Сприятливі відхилення надають позитивного ефекту на прибуток від основної діяльності торговельного підприємства.

Водночас, слід зазначити, що недопустимим є спрощений підхід до аналізу відхилень, коли всі сприятливі відхилення розцінюються як успіх підприємства, а не сприятливі – як наслідок недоліків у роботі підприємства. Факт появи відхилень повинен стати спонукальним мотивом до проведення серйозного аналізу причин виникнення відхилень.

Для ефективного оперативного управління витратами необхідно визначити чинники, що викликали відхилення; встановити відповідальність за негативне відхилення; прийняти рішення, що дозволяють уникнути небажаних результатів.

Слід зазначити, що відхилення витрат є наслідком зміни трьох основних чинників: обсягу товарообороту торговельного підприємства, цін на ресурси (зокрема товари) і норм витрат на одиницю реалізації.

Як показали дослідження закордонних і вітчизняних публікацій, переважна більшість науковців виділяють наступні види відхилень витрат: абсолютні (слід зазначити, що необхідно не механічно підходити до виявлення абсолютних відхилень витрат, а досліджувати сутність певного явища чи процесу), відносні (їх аналіз підвищує рівень інформативності аналізу витрат, дає можливість краще розпізнати та побудувати залежності між досліджуваними показниками витрат), селективні (передбачають порівняння контрольованих величин витрат у часовому розрізі, їх розраховують

для того, щоб, керуючись виявленими відмінностями, виявити їх вплив на розвиток підприємства в майбутньому), кумулятивні (показують рівень досягнення запланованих на тривалий період показників діяльності, зокрема витрат) та відхилення у часовому розрізі (мають значення в усіх випадках, коли необхідно порівняти планові й фактичні значення параметрів витрат).

Вважаємо, що складовими сукупного відхилення за витратами підприємства роздрібної торгівлі є: загальне відхилення за витратами на товари; загальне відхилення за витратами на оплату праці торгово-оперативного персоналу; загальне відхилення за змінними накладними витратами; загальне відхилення за постійними накладними витратами.

Отже, одним із головних чинників, що впливає ефективність управління підприємством, є забезпечення релевантної обліково-аналітичної інформації щодо витрат, за допомогою якої контролюють, відслідковують, характеризують ефективність діяльності суб'єкта господарювання з метою прийняття управлінських рішень.

Т.В. Давидюк, д-р. екон. наук, проф. (НТУ «ХПІ», Харків)

М.А. Безугла, магістрант (НТУ «ХПІ», Харків)

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПАНІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

В сучасних умовах розвитку економіки головна ознака ефективності роботи підприємства, фундамент економічного зростання суб'єкта господарювання є прибуток, який є головним чинником, що визначає необхідність вирішення завдань удосконалення управлінського обліку фінансових результатів для формування надійного основи підвищення економічної результативності вітчизняних компаній.

Грамотне та ефективне управління формуванням прибутку передбачає побудову на підприємстві відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів його аналізу та планування.

Поряд із формуванням прибутку на кожному підприємстві повинно бути забезпечене й ефективне управління його розподілом.